

9 november 2011

Beste Henk,

Soms walg je van je eigen woorden wanneer je goede voornemens en nagestreefde integriteit in botsing lijken te komen met wetten of praktische bezwaren. Je hebt boeren opgeroepen om over te gaan tot wetsovertreding, maar wil tegelijk uitgaan van "regels zijn regels".

Ik maak mij zorgen over de volksgezondheid in relatie tot jouw betrokkenheid, Henk. Walgen van je eigen woorden is één ding, als er doden vallen, is dat wel heel iets anders. Dat is aan de orde, Henk. Wij kunnen daar niet langer voor wegduiken.

Vier op de vijf Nederlanders beschouwen gezondheid als heel belangrijk voor hun kwaliteit van leven. Daarom, Henk, willen burgers in dit land het kostbaarste dat zij hebben niet langer blootstellen aan hebzucht, vraatzucht en kortetermijndenken.

Las je gisteren het verdrietige relaas van ex-topambtenaar Bert Brunninkhuis in NRC eigenlijk? Hij voelt zich gepakt door de overheid. Hij ging fietsen in een gebied waar een dodelijke bacterie rondwaarde. Maar de Gezondheidsdienst voor Dieren, onder jouw verantwoordelijkheid, Henk, wilde de belangen en de privacy van de boeren beschermen ten koste van zijn gezondheid. Hij kan zijn beroep niet meer uitoefenen, is chronisch ziek en voelt zich beledigd door de overheid. En terecht.

Henk, we moeten het verhaal van zijn ziektegeschiedenis hier herhalen om te begrijpen wat de ziekmakende vee-industrie doet met het leven en welzijn van betrokken burgers in dit land. Een overheid die haar burgers chronisch ziek maakt of zelfs letterlijk laat sterven, omdat economische belangen voor haar zwaarder wegen dan volksgezondheid kan ik niet langer voor mijn verantwoording nemen, Henk. Dat zou immers misdadig zijn, niet te verantwoorden. Daar moet dus een eind aan komen.

Henk, je kent de cijfers net zo goed als ik. Elk jaar krijgen naar schatting honderdduizenden mensen, oplopend tot 1,2 miljoen mensen, een voedselinfectie of voedselvergiftiging. Elk jaar sterven vele burgers aan de gevolgen van een campylobacter- of salmonellavergiftiging. We zullen onder ogen moeten zien, Henk, dat dit veel meer is dan in Scandinavische landen, waar de vleesindustrie verplicht is om producten salmonellavrij op de markt te brengen.

Ik weet dat het op het ministerie van jou en Maxime traditie is om het bedrijfsleven gewoon zijn gang te laten gaan, ook als het gaat om epidemieën van zoönosen en antibioticaresistente bacteriën. Ik weet dat de vee-industrie letterlijk strooit met antibiotica, waardoor laatstekansgeneesmiddelen voor mensen onbruikbaar worden, en dat jullie ministerie de oplossing van dit probleem nog steeds overlaat aan de sector. Dat, Henk, is dood door schuld, veroorzaakt door de wijze waarop wij als overheid de landbouw alle ruimte geven voor grootschaligheid en intensivering van de productie.

Dierziekten zijn van alle tijden, maar nog nooit eerder volgden zij elkaar in zo'n rap tempo op en wij blijken niet in staat om die ziekten in te dammen.

De Q-koorts, Henk, ontstaan door de geitenindustrie, heeft 19 dodelijke slachtoffers, 200 chronisch zieken, 4.000 kortdurend zieken en 36.000 besmettingen veroorzaakt. Ik kan dat niet langer delegeren aan een ministerie van economische landbouwzaken. Het kan niet zo zijn, Henk, dat mijn ministerie van Volksgezondheid erbij staat, ernaar kijkt en de besmettingshaarden welbewust niet bekend mag maken omdat dat botst met economische belangen. De volksvertegenwoordiging wil dat ik mij niet langer schik naar de belangen van het ministerie van economische landbouw, Henk. Daar zal nu dus verandering in moeten komen.

De Q-koortsepidemie is exemplarisch. We hebben ingestemd met het opheffen van de bouwstop en het uitbreidingsverbod van geitenhouderijen, zeer tegen de wens van de patiëntenvereniging, bestuurlijke partners, de VNG en de GGD in.

Henk, ik heb aangegeven dat ik het niet nodig vind om slachtoffers van deze epidemie een schadevergoeding toe te kennen, maar als ik de slachtoffers en hun familie in de ogen kijk, schaam ik me. Jouw ministerie compenseert wél het verlies van elke geitenboer. Hoe kunnen we een dergelijk harteloos beleid voor onze rekening nemen, Henk? Wat moet ik zeggen als daar vragen over komen?

Henk, weet je nog dat gesprekje dat we hadden naar aanleiding van de evaluatie van het Q-koortsdrama? Ik zei toen dat ik het prima vond om toekomstige volksgezondheidsdreigingen uit de veehouderij samen op te lossen. Henk, daar kom ik op terug. Ik heb doorzettingsmacht nodig. De minister van Volksgezondheid is de baas. Wen daar maar aan, want zo gaan we dat van nu af aan gewoon doen.

Er wordt van alle kanten op aangedrongen dat ik als minister van VWS de regie neem in het borgen van de volksgezondheid en dus ook in het drastisch terugdringen van het antibioticagebruik in de vee-industrie. Het begint de Kamer op te vallen, Henk, dat de grote hoeveelheden brieven die we haar stuurden bedoeld waren als doekjes voor het bloeden. Het wordt pijnlijk zichtbaar hoe bureaucratisch en stroperig ons kabinet met de belangen van burgers omgaat. We kunnen dus niet langer volhouden dat doorzettingsmacht van het ministerie van VWS niet nodig is.

Ook de volksvertegenwoordiging wil dus dat VWS de regie neemt op dit dossier. Weet je nog, Henk, die motie in de Eerste Kamer die werd aangenomen met algemene stemmen? Daar moeten we iets mee. Sterker nog, daar ga ik nu iets mee doen.

Ik wil die megastallen niet, Henk. De GGD vraagt om afstandsnormen. Het is gewoon te gevaarlijk om in de buurt van veefabrieken te wonen. Dat zou jij je ook aan moeten trekken, Henk, want je weet net zo goed als ik dat ook de boeren doodziek worden van het fijnstof in de stal. Ik wil tegemoetkomen aan de eisen van de GGD. We moeten normen gaan stellen, en snel ook. Als jij het niet doet, Henk, dan doe ik het.

En er is meer: ik krijg kritiek op het gebrek aan preventie in mijn gezondheidsbeleid. Onderzoekers van de Wereldgezondheidsorganisatie berekenden al dat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid op grote schaal voor hart- en vaatziekten zorgt. 13.000 doden per jaar in Europa en dus een evenredig aantal in Nederland. Schoolmelk bleek lang niet zo gezond als de landbouwuniversiteiten en jouw ministerie wilden doen geloven. Kankeronderzoekers waarschuwen voor de risico's van het eten van rood vlees, worst en salami. En ik, ik als minister van VWS, doe daar niets aan.

Henk, mensen moeten minder vlees gaan eten. Jij weet het, ik weet het en de Kamer weet het nu ook, want dat heeft de Gezondheidsraad ze verteld. We kunnen niet meer doen alsof onze neus bloedt. We moeten eerlijk worden in onze voorlichting. Er moeten duidelijke etiketten op de producten. Goed geïnformeerde keuzevrijheid heet dat, zodat mensen écht hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen. En geen spotjes meer die vleesconsumptie promoten!

Henk, ik denk ook aan een vettaks. Werkt heel goed, zegt de Universiteit Maastricht. Ook het RIVM vraagt er al om. Het Voedingscentrum zal de Schijf van Vijf moeten aanpassen: meer plantaardig en minder dierlijk voedsel. Dat zegt ook de Gezondheidsraad. Uitwijken naar vis is geen optie, want die heb jij al opgemaakt, Henk. Twee keer per week vis is onhaalbaar, want zoveel vissen zijn er niet meer, vertelden ze mij bij de Gezondheidsraad. Bovendien roepen toxicologen dat in ieder visje dat je eet, DDT zit. Daar kan ik als minister van Volksgezondheid ook niet voor gaan staan.

Over gif gesproken, mensen worden ziek van al het gif dat jouw landbouwsector gebruikt, Henk. De Gezondheidsraad doet nu onderzoek, maar eigenlijk weten we de uitkomst al. Wetenschappers trokken namelijk al eerder aan de bel. Zij wijzen op een slechtere ontwikkeling van het zenuwstelsel, op aantasting van het afweersysteem, longproblemen, verminderde vruchtbaarheid, spontane abortussen, op Alzheimer en Parkinson als mogelijke gevolgen van langdurige blootstelling aan landbouwgif voor omwonenden van met name bollenvelden. Daar moeten we iets aan doen, Henk. Ik weet dat jij de export van deze bloemen erg belangrijk vindt, maar zo stijgen mijn zorgkosten de pan uit. Wat hebben we daar per saldo dus eigenlijk aan?

En dan nog wat: ik weet dat je een broertje dood hebt aan de natuur. Dat hebben wij van de VVD ook. Ik moet zeggen dat we het mooi voor elkaar hebben met de steun van de PVV en de SGP.

Henk, je weet dat ik je zou willen blijven steunen in de afbraak van die vermaledijde natuur, maar ik begin in de problemen te komen. Want mensen worden ziek als er geen groen meer is. Mensen blijken minder stress te hebben als zij kunnen ontspannen in de natuur. En mensen die in een groene omgeving wonen, krijgen minder gezondheidsklachten en kloppen veel minder vaak aan bij de huisarts.

En Henk, wat denk je van overgewicht? Een ware epidemie, die wij niet onder controle gaan krijgen als wij er niet voor zorgen dat kinderen weer lekker buiten gaan spelen en volwassenen meer gaan bewegen. Dit blijkt allemaal te maken te hebben met natuur! Gewoon, groen in de stad en om de stad, en veldjes om op te ravotten. Daar dalen mijn zorgkosten van.

Trouwens, ik hoorde ook dat de productie van medicijnen afhankelijk is van de biodiversiteit. Dat had je me wel eens mogen vertellen voordat ik besloot om me te verbinden aan het natuurverwoestende regeerakkoord.

Je snapt, Henk, ik doe niet meer mee met het plannetje om de natuur definitief de nek om te draaien. Ik wil natuur in de straat. Ik kom met een actieplan en jij doet mee.

Natuurspeelplaatsen voor kinderen, taakstellingen voor gemeenten voor voldoende groen in stad en dorp, en een vaste groennorm in de ruimtelijke ordening. Daar zal ik Melanie ook een briefje over sturen. Dan kan ik haar meteen zeggen dat zij moet ophouden met die snelwegen, want daar lijdt de volksgezondheid ook al onder. Luchtkwaliteit en zo.

Henk, ik wou ook nog een briefje sturen aan Maxime, maar ik kan het net zo goed even via jou vragen: die dierproeven, daar moeten wij echt van af. Gaan jullie nog wat bijdragen vanuit Economische Zaken, Landbouw en Innovatie? Zou ik zeer op prijs stellen.

Groetjes,
Edith